

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์มิดเซ้น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก

Information-seeking Behavior and Information Use
Among Nursing Teachers and Students at
Asia-Pacific International University

ดวงใจ วงษ์เศษ*

Duangjai Wongsate*

*M.A.ed. (Master of Arts in Education. Emphasis in Library) บรรณารักษ์

*สำนักวิทยบริการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ปัญหา วิธีการและรูปแบบของการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย - แปซิฟิก โดยมีกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์จำนวน 24 คน และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น จำนวน 353 คน ประจำปีการศึกษา 2553 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมุติฐาน T-test, F-test และ Chi-squares

ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศเพื่อการติดตามความรู้ความสนใจส่วนบุคคลมากที่สุด มีวิธีแสวงหาและใช้สารสนเทศโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศคือ คอมพิวเตอร์มากที่สุด มีการสืบค้นบทความหรือวารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการออนไลน์ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด คือ ไม่ตรงตามความต้องการ แหล่งสารสนเทศไม่เพียงพอ เช่น รูปภาพ ซีดี-รอม วัสดุย่อส่วน เป็นต้น และผู้ใช้สารสนเทศขาดทักษะในการเลือกและประเมินสารสนเทศก่อนนำไปใช้ประโยชน์

คำสำคัญ : สารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ

Abstract

The objectives of this study are to look at the library user behavior of nursing teachers and students, to find problems, methods, research styles including use of information sources and make recommendations regarding the search for and the use of information in the Mission Faculty of Nursing Library of Asia – Pacific International University. The samples were randomly selected using ‘Stratified Random Sampling’ methodology that categorized the group into 2 types of professions: 1. Faculty, and 2. Students. The information was collected from these two sample groups. The instruments which facilitated collecting data from each teacher and student were a questionnaire and an interview. The statistical values which were used were frequency, percentile, mean, and standard deviation, t – test, F – test, and mean of Chi - squares.

Most of the respondents were found to use information-seeking and usage behavior in up-dating their knowledge, preferring to search the internet for information; however, they used library resources such as books and journals the most. The study showed that articles available online were used 3-4 times in a week. The respondents also encountered obstacles such as information not being relevant, lack of skills in evaluating and selecting materials, inadequacies of illustrative information like pictures, CDs/DVDs, models, etc. in the Nursing Library.

Keywords : Information-seeking, Information use behavior, Information

บทนำ

การแสวงหาและการใช้สารสนเทศมีความสำคัญยิ่งต่อทุกคนและทุกอาชีพ โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งจำเป็นต้องแสวงหาและใช้สารสนเทศที่มีความถูกต้องแม่นยำ และเชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาการวิจัย และการดูแลผู้รับบริการ โดยอย่างยิ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และจำนวนสารสนเทศมีมากมายส่งผลให้ผู้ใช้สารสนเทศจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบสุขภาพ ผู้ใช้สารสนเทศต้องเรียนรู้ถึงวิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศต่างๆ ทราบถึงแหล่งที่ใช้ในการแสวงหา และขั้นตอนในการวิเคราะห์สารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด ในปัจจุบันปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ ความหลากหลายของสารสนเทศ ส่งผลทำให้ผู้ใช้ต้องใช้วิจารณญาณ มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศอย่างเป็นระบบก่อนนำมาใช้ทั้งในด้านการศึกษา การวิจัย และชีวิตประจำวัน ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเชื่อมโยงกันทั่วโลกอย่างไร้พรมแดน ก่อให้เกิดการแปลงรูปแบบสารสนเทศจากสิ่งตีพิมพ์ไปสู่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ไม่จำกัดสถานที่และเวลา และสามารถสืบค้นและรวบรวมสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ

วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ (2544) ได้กล่าวว่า สารสนเทศที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพต้องมีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และต่อเนื่องจะเสริมสร้างวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลแก่ผู้รับ ทำให้การตัดสินใจ และการวางแผนมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และล้ำหน้าผู้อื่น ทั้งนี้ Breeding (2008) กล่าวถึง การจัดการ

สารสนเทศของสถาบันไว้ว่า หากองค์กรใดสามารถจัดการกับสารสนเทศได้ดีภายใต้การเปลี่ยนแปลงในสังคมย่อมดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และนำไปสู่ความสำเร็จ เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

และเป็นพลวัต

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง 2552-2559 ได้กล่าวว่า บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตที่เน้นการใช้ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประชากร สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การนํานโยบายส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้ และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง 2552-2559 : 2545) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคลากรด้านการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารทางการศึกษา ครู อาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงการการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้สารสนเทศที่เป็นอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องใช้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและแม่นยำสูง เนื่องจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชีวิตผู้ป่วย จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาและใช้สารสนเทศอย่างชาญฉลาด ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบถึงพฤติกรรมการ ปัญหา วิธีการและรูปแบบแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่นมหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของ

ผู้แสวงหาและผู้ใช้สารสนเทศ ผ่านกระบวนการนำไปใช้อย่างถูกต้อง ได้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของห้องสมุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก
3. เพื่อศึกษาวิธีการ และรูปแบบของการแสวงหาและการใช้แหล่งสารสนเทศที่จัดให้บริการในห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก

สมมติฐานการวิจัย

อาจารย์กับนักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน และมีจุดประสงค์การนำไปใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก
2. เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหา

และอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก

3. ผู้บริหารได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนและนำมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน อาจารย์สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

4. บรรณารักษ์ได้แนวทางในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และพัฒนาการให้บริการสารสนเทศของห้องสมุด มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อตอบสนองความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

อรอุมา สืบกระพัน (2552) กล่าวว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง การกระทำ วิธีการ หรือกิจกรรมที่แสดงออกมาอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการ จากนั้นสารสนเทศที่ได้จะผ่านการประมวลผล วิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์หรือสนองความต้องการของตนเอง

Wilson (1999) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศตั้งแต่ปี 1981-1999 และได้พัฒนาโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศหลายโมเดล โดยในปี 1981 จากการวิจัยการแสวงหาสารสนเทศ Wilson ได้เสนอโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ โดยเริ่มจากผู้ใช้และความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ นำไปสู่พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกัน และในปี 1999 Wilson ได้พัฒนาโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่ครอบคลุมและเป็นกระบวนการ

เมื่อผู้ใช้สารสนเทศทราบถึงสารสนเทศที่ต้องการแล้วมักแสดงพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ดังนี้

1. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ที่ได้รับแรงผลักดันมาจากความต้องการสารสนเทศที่เรียกว่า ความต้องการ (Need) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศจะครอบคลุมพฤติกรรมหรือกิจกรรม 2 ด้าน คือ พฤติกรรมการแสวงหาและพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ

2. ผู้ใช้จะแลกเปลี่ยนสารสนเทศกับบุคคลรอบข้าง โดยใช้วิธีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่างๆ เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา

3. หากยังไม่ได้รับสารสนเทศเพียงพอ ผู้ใช้จะแสวงหาสารสนเทศจากระบบสารสนเทศภายในซึ่งเป็นระบบสารสนเทศที่ใกล้ชิด หากได้รับสารสนเทศตามความต้องการแล้วการแสวงหาสารสนเทศนั้นประสบความสำเร็จ แต่ถ้าไม่ได้รับสารสนเทศที่ต้องการถือว่าการแสวงหาสารสนเทศล้มเหลว

4. ถ้าการแสวงหาสารสนเทศจากระบบภายในล้มเหลว หรือสารสนเทศที่ได้รับไม่เป็นที่พอใจ ผู้ใช้จะเปลี่ยนไปใช้ระบบสารสนเทศอื่นที่อยู่ภายนอกแทน

5. หากไม่สามารถแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการหรือหาไม่พบ อาจย้อนกลับไปค้นหาสารสนเทศอีกครั้ง

6. ถ้าการแสวงหาสารสนเทศประสบความสำเร็จ ผู้ใช้จะนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้ตามวัตถุประสงค์ และถือว่าความต้องการสารสนเทศเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ไม่ว่าสารสนเทศที่ได้รับนั้นมาจากระบบ การบริการ หรือแหล่งสารสนเทศสารสนเทศที่ได้รับนี้จะถูกถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในปี 1989-1993 Ellis (1997) ได้พัฒนาโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โมเดลนี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การเริ่มต้น การเชื่อมโยง การสำรวจเลือกดู การแยกแยะ การตรวจสอบ และการคัดเลือก ต่อมาในปี 1997 Ellis ได้ปรับปรุงโมเดลโดยเพิ่มอีก 2 ขั้นตอน คือ การทวนสอบความถูกต้อง และการสิ้นสุดรวมทั้งสิ้น 8 ขั้นตอน

1. การเริ่มต้น (Starting) เป็นการเริ่มต้นกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นการทำงานใหม่ หรือการสนใจศึกษาหาความรู้ใหม่ จากการสอบถามเพื่อนร่วมงาน ผู้รู้หรือการอ่านตำราในเรื่องนั้นๆ

2. การเชื่อมโยง (Chaining) เป็นการเชื่อมสารสนเทศจากการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม อาจเป็นการเชื่อมโยงแบบย้อนหลัง คือ การเชื่อมโยงกับรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในเอกสารที่มีอยู่ หรือเป็นการเชื่อมโยงแบบไปข้างหน้า คือ การเชื่อมโยงว่ามีเอกสารใดอ้างอิงถึงเอกสารที่มีอยู่บ้าง

3. การสำรวจเลือกดู (Browsing) เป็นการค้นหาเรื่องที่ต้องการหรือสนใจอย่างกว้างๆ โดยการสำรวจสารสนเทศในสาขาวิชาที่สนใจ เพื่อเลือกดูหนังสือหรือบทความที่ตรงกับความสนใจเฉพาะ เป็นการเลือกดูอย่างคร่าวๆ ซึ่งต่างจากการค้นหาแบบเฉพาะเจาะจงที่มีการค้นหาจากหัวข้อหรือชื่อเรื่องโดยตรง

4. การแยกแยะ (Differentiating) เป็นการแยกแยะสารสนเทศที่แสวงหาได้โดยใช้เกณฑ์ต่างๆ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสาร เป็นเกณฑ์เพื่อคัดกรองสารสนเทศที่ต้องการ

5. การตรวจสอบ (Monitoring) เป็นการตรวจสอบวรรณกรรมหรือสารสนเทศใหม่ในสาขาวิชาหรือแวดวงวิชาการที่สนใจและคุ้นเคย เช่น

การติดตามจากรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ในสาขาวิชานั้นๆ หรือการติดต่อสื่อสารกับนักวิจัย เป็นต้น

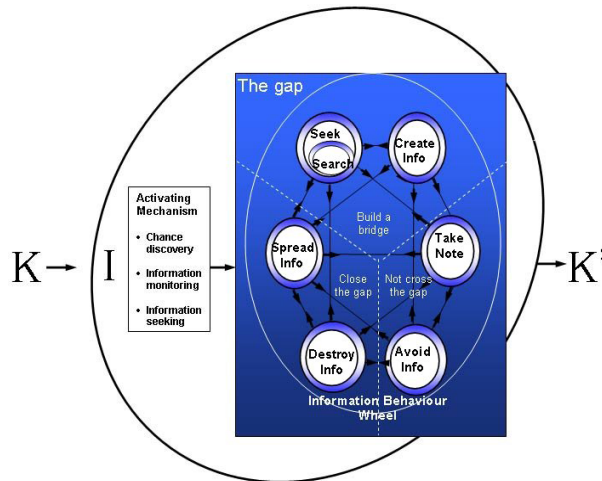
6. การคัดเลือก (Extracting) เป็นการดึงสารสนเทศที่ต้องการจากรายงานการวิจัย บทความ วารสาร หนังสือ ฐานข้อมูลดัชนี และเอกสารประกอบการประชุม ซึ่งเป็นสารสนเทศเพียงบางส่วนที่สามารถนำไปใช้ เช่น ผลการศึกษา หรือผลวิจัย ผู้แสวงหาสารสนเทศจำเป็นต้องระบุสารสนเทศที่ต้องการก่อน จึงจะสามารถดึงสารสนเทศออกมาได้

7. การทบทวนสอบความถูกต้อง (Verifying) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับ

8. การสิ้นสุด (Ending) เป็นการแสวงหาสารสนเทศขั้นสุดท้ายเพื่อเก็บรวบรวมสารสนเทศที่แสวงหาทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อให้แน่ใจว่าได้สารสนเทศที่ต้องการ

Wilson (2005: p.32-33) กล่าวว่า ความสำคัญในการพัฒนาโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยทั่วไปเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตระหนักถึงปัญหาด้านพฤติกรรมผู้ใช้สารสนเทศในการสืบค้นสารสนเทศ

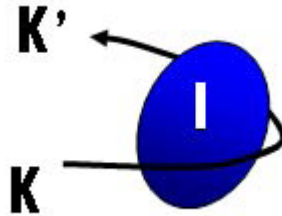
Natalya Godbold (2006: p.269) ได้ศึกษาและพัฒนาโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศโดยการรวมแนวความคิดจากโมเดลของวิลสันและเดอร์วิน (1999) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โมเดลเกิดความยืดหยุ่นและมี ความหลากหลาย และได้รับสารสนเทศทุกรูปแบบที่ผ่านเข้าสู่ช่องว่างด้วยการใช้โมเดลพฤติกรรมการแสวงหาอย่างเจาะลึกเข้าถึงสารสนเทศ โดยเริ่มต้นที่ความรู้ (knowledge: K) ผ่านเข้าสู่กระบวนการของวงล้อการแสวงหาสารสนเทศ (Information: I) เพื่อให้ได้รับความรู้ใหม่ (K') ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลแสดงพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Ellis/Kuhlthau ตามแนวคิดของเดอร์วิน (Godbold, 2006)

โครงสร้างความรู้เดิม (K) ของผู้ใช้สารสนเทศ ถูกเปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ (K') โดยผ่านวงล้อของพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ (I) ซึ่งการสร้างความรู้ใหม่ (K') มักจะขึ้นอยู่กับความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างความรู้เดิม

(K) ฉะนั้นสารสนเทศที่สืบค้นมาต้องตรงกับความต้องการมากขึ้น ซึ่งเป็นเสมือนกับการหมุนรอบเป็นวงล้อที่หมุนเป็นเกลียวขึ้นไป เพื่อค้นหาสารสนเทศที่เฉพาะเจาะจงและตรงกับความต้องการ ดังภาพที่ 2

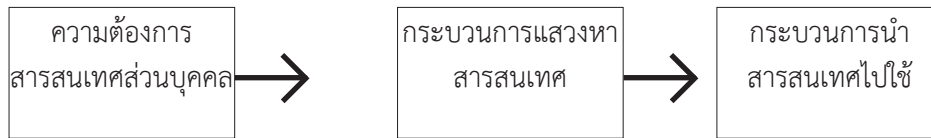

ภาพที่ 2 โมเดลแสดงการเปลี่ยนแปลงหมุนเป็นเกลียวของโครงสร้างความรู้เดิมและการสร้างความรู้ใหม่ (Godbold, 2006)

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการรับรู้สารสนเทศ วิธีการแสวงหา และการนำสารสนเทศไปใช้มีความสำคัญทั้งในการศึกษา การปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งนำมาใช้ปรับปรุงการให้บริการ การจัดหาสารสนเทศ ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ เพราะสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้า ส่งผลให้ผู้ให้บริการต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ มีลักษณะเฉพาะเจาะจง เทียบตรงทันสมัย และรวดเร็วทันเวลาที่ต้องการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ความต้องการสารสนเทศส่วนบุคคล กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ และกระบวนการนำสารสนเทศไปใช้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศในครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มีชั้นจำนวน 24 คน และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีชั้น ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 353 คน โดยทดสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจาก OCLC (Online computer library center) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ รวมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับห้องสมุดและการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศและงานวิจัยอื่นๆ

3. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตประเด็นที่ศึกษา และจัดกลุ่มข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย หลังจากนั้นจัดส่งให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของเนื้อหา (Content Validity) ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4. ปรับปรุงแบบสอบถาม นำไปทดลองใช้ (Pretest) กับตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ และคณะศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก จำนวน 40 คน หลังจากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่า t ที่มีนัยสำคัญระดับ 0.05 โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

5. คำนวณคุณภาพของแบบสอบถามทั้ง 40 ฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบร็ค โดยค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.916 หรือร้อยละ 91.6

6. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามแบบและแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้แบบสอบถามกลับมาแล้วจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ถูกต้องใช้ได้ จำนวน 211 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 55.97 และผู้วิจัยได้ทำการสุ่มเลือกสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 64 คน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

7. วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับข้อมูล ตรวจสอบและให้คะแนนตามลักษณะแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำคะแนนบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐาน T-test, F-test และค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน Chi-squares

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

อาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.67 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 12.32 เมื่อพิจารณาตามชั้นปี

พบว่า เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.59 รองลงมาคือนักศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 24.17 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 20.37 และน้อยที่สุดเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.95 และอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 10.90

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

พบว่า อาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติ เอเชีย-แปซิฟิก 1) มีวัตถุประสงค์ในแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เพื่อการติดตามความรู้ความสนใจส่วนบุคคล 2) วิธีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ 3) การใช้แหล่งสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เช่น หนังสือ วารสาร เป็นต้น 4) ความถี่ในการใช้สารสนเทศต่อสัปดาห์ของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นบทความ/วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการออนไลน์

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหา

พบว่า มี 1) ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สารสนเทศในห้องสมุดไม่ตรงต่อความต้องการ 2) ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

การขาดทักษะในการคัดเลือกและประเมินสารสนเทศ

3) ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเพียงพอแหล่งสารสนเทศที่ไม่ดีพิมพ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ซีดี-รอม วัสดุย่อส่วน เป็นต้น 4) ปัญหาอื่นๆที่พบในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เวลาเปิด-ปิดบริการของห้องสมุด

4. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการเข้าใช้บริการของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น

พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการบริเวณเคาน์เตอร์ ยืม-คืน 2) ด้านทรัพยากรสารสนเทศที่จัดให้บริการในห้องสมุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดจัดให้บริการ เช่น EBSCO ProQuest 3) ด้านบรรณารักษ์ผู้ให้บริการ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้ความสามารถในการให้บริการของบรรณารักษ์ ส่วนระดับความไม่พึงพอใจของผู้ใช้บริการ คือ 1) ด้านทรัพยากรสารสนเทศที่จัดให้บริการไม่เพียงพอ เช่น จำนวนหนังสือ 2) ด้านบรรณารักษ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สารสนเทศนอกห้องเรียน 3) ความไม่เพียงพอของพื้นที่เข้ารับบริการ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มุมสบาย เป็นต้น

5. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น จำนวน 64 คน ตามแบบโครงสร้างเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ มีดังนี้

1.ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้และไม่ใช้ บริการวารสารที่ห้องสมุด คณะพยาบาลมิชชั่น บอกรับมาจัดให้บริการ พบว่า อาจารย์และ นักศึกษาใช้บริการวารสารที่ห้องสมุดบอกรับคิด เป็นร้อยละ 70.3 และไม่ใช้บริการวารสารที่ห้อง สมุดบอกรับ คิดเป็นร้อยละ 29.7

2.วารสารที่ห้องสมุดบอกรับมาจัดให้ บริการมีความเพียงพอและไม่เพียงพอ พบว่า วารสารที่ห้องสมุดบอกรับมาจัดให้บริการมีความ เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 54.7 และไม่เพียงพอคิด เป็นร้อยละ 45.3

3.รายชื่อวารสารที่ผู้ใช้บริการเลือกอ่าน เป็นประจำ พบว่า วารสารที่เลือกอ่านมากที่สุด คือ หมอชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.8

4.การใช้ และไม่ใช้ฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดบอกรับมาเพื่อการ ศึกษาค้นคว้า พบว่า อาจารย์และนักศึกษา คณะ พยาบาลฯ มีการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้อง สมุดบอกรับ คิดเป็นร้อยละ 78.1 และไม่ใช้ฐาน ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 21.8

5.ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่อาจารย์และ นักศึกษา คณะพยาบาลฯ เลือกเข้าใช้เพื่อการ สืบค้นข้อมูล ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ MEDLINE คิดเป็น ร้อยละ 39.0

6.วิธีการคัดเลือก/ประเมินความน่าเชื่อ ถือของสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตก่อนนำมาใช้ ประโยชน์ พบว่า อาจารย์และนักศึกษา คณะ พยาบาลศาสตร์มีวิธีการคัดเลือก/ประเมินความน่า เชื่อถือของ สารสนเทศจากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ ระบุอ้างอิงเอกสารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.81

7.กรณีเกิดปัญหาในการสืบค้น สารสนเทศ ท่านจะสอบถามกับใคร พบว่า ใน กรณีที่เกิดปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ อาจารย์ และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น ค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ สอบถามจากบรรณารักษ์ คิดเป็นร้อย ละ 53.1

8.ห้องสมุดควรมีการปรับปรุง/เพิ่มเติม บริการในด้านใด อันดับที่ 1 คือ ต้องการให้มีการ ปรับปรุงจำนวนหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ใหม่ๆ ให้มีความหลากหลายและทันสมัย อันดับ ที่ 2 คือ เพิ่มความสะดวกในการเข้าระบบสืบค้น สารสนเทศ อันดับที่ 3 คือ เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ ให้เพียงพอกับความต้องการ

6. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามีพฤติกรรม การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และสัมพันธ์อย่างไร

ตารางผลสรุปโดยภาพรวมความสัมพันธ์ของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น กับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ตามหัวข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการแสวงหา และการใช้สารสนเทศจะอยู่ในทิศทางเดียวกัน

ข้อ	พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	อาชีพ		
		Value	df	Sig.
1	ติดตามความรู้ความสนใจส่วนบุคคล	12.572	4	.014
2	ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ	17.139	4	.002
3	ทักษะในการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ เช่น “- + -*	22.914	4	.000
4	ทักษะในวิธีการสืบค้นแบบซับซ้อน	11.580	4	.021
5	ทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากสารสนเทศ ส่วนใหญ่ เป็นภาษาอังกฤษ	21.163	4	.000
6	ปรึกษาผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์โดยตรง	17.659	4	.001
7	ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	10.944	4	.027
8	สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การเรียนรู้สารสนเทศนอกห้องเรียน	12.931	4	.012
9	มีการคัดสรรทรัพยากรสารสนเทศอย่างเหมาะสม	18.951	4	.001
10	สารสนเทศเฉพาะสาขาวิชามีน้อย	34.917	16	.005
11	เวลาเปิด- ปิดบริการของห้องสมุด	31.133	16	.013

ผลการทดสอบสมมติฐาน

อาจารย์กับนักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แล้วมาเปรียบเทียบระหว่างภายในกลุ่ม พบว่าผู้ใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มีอาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่นมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

อภิปรายผล

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก ทำให้ผู้วิจัยมีหัวข้อและประเด็นสำคัญในการอภิปราย ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

อาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ เพื่อติดตามความรู้ความ

สนใจส่วนบุคคล อันเนื่องจากข้อมูลข่าวสาร นั้น มีหลากหลายรูปแบบและเข้าถึงได้หลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะอาจารย์ และนักศึกษาทางด้านสาธารณสุข ระบบสุขภาพ ต้องรอบรู้อย่างกว้างขวางในศาสตร์แขนงวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกอบกุล สุวลักษณ์ (2547); ญาณภา อินพรหม (2551) และ Nwagwa (2009) พบว่าผู้ใช้บริการสารสนเทศส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และสืบค้นข้อมูลจากโปรแกรมค้นหาบนอินเทอร์เน็ต เพื่อประกอบการเรียน ติดตามข่าวสารเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทำรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.ทักษะ วิธีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

อาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านระบบคอมพิวเตอร์ จะเห็นว่าเทคโนโลยีมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษา ค้นคว้า จึงต้องมีทักษะในการใช้เครื่องมือช่วยสืบค้นต่างๆ ตลอดจนการคัดเลือกและประเมินค่าของสารสนเทศ โดยเฉพาะการสืบค้นบทความหรือวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการออนไลน์ การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) จึงเห็นว่าการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษานั้นมีความต้องการมาก ดูได้จากการเข้าใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดบอกรับ คิดเป็นร้อยละ 78.12 ได้แก่ MEDLINE Academic Search Premiere และ CINAHL เป็นต้น ซึ่งสามารถสำเนา หรือ อ่านผ่านหน้าจอ คอมพิวเตอร์ ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศก็มีโปรแกรมแปลภาษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ช่วยให้ได้รับสะดวกต่อผู้ใช้บริการยิ่ง แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

อรอุมา สืบกระพัน (2552) และญาณภา อินพรหม (2554) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศที่เป็นภาษาไทยและสืบค้นบนอินเทอร์เน็ต แต่พบว่านักศึกษาไม่นิยมใช้ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ ซึ่งอาจเป็นเพราะเอกสารบนฐานข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ

ทักษะการแสวงหาและการใช้สารสนเทศนั้น สนับสนุนผลงานวิจัยของ Wilson (1999); Ellis (1997) และ Natalya Godbold (2006) ศึกษาทฤษฎีของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ และพัฒนาโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกันได้แก่ เริ่มต้น การเชื่อมโยง สำรวจเลือกดู การแยกแยะ การตรวจตรา ดึงสารสนเทศ ตรวจสอบและสิ้นสุด เมื่อพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศอยู่ในวงจรจะแปรผันสารสนเทศให้เฉพาะเจาะจงตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีทำให้เข้าถึงสารสนเทศรวดเร็ว แต่อาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่นยังเลือกใช้หนังสือวารสาร และการปรึกษาผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์โดยตรง แสดงว่าห้องสมุดยังเป็นแหล่งสารสนเทศที่นิยม จากการสัมภาษณ์ พบว่าอาจารย์และนักศึกษาเข้าใช้บริการวารสารที่ห้องสมุดบอกรับ คิดเป็นร้อยละ 70.3 โดยมีวารสารที่อ่านเป็นประจำได้แก่ หมอชาวบ้าน ชีวจิต การพยาบาล เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอำไพวรรณ ทัพเป็นไทย (2547) และศุภชัย อนุวัชพงศ์และวรรณชนก จันทชุม (2541) พบว่าสิ่งพิมพ์ที่ชมมากที่สุด คือ หนังสือวิชาการ ตำรา และหนังสือพิมพ์ แสดงว่าแหล่งสารสนเทศที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร ที่จัดให้บริการในห้องสมุดนั้นมีการหยิบใช้สะดวกเป็นที่นิยม

3. ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดไม่ตรงความต้องการและข้อมูลเฉพาะสาขาวิชามีน้อย สารสนเทศในห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการ อาจเนื่องมาจากผลิตตำรา หนังสือ เนื้อหาเฉพาะด้านการพยาบาลศาสตร์ยังมีผู้เขียนที่เป็นคนไทย น้อย เนื้อหาในแขนงวิชาไม่เพียงพอ โดยอย่างยิ่ง เนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ การพยาบาล ต้องทันยุคสมัยของโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ อายุเนื้อหาที่เชื่อถือได้ต้องไม่มากกว่า 10 ปี ในการนำมาอ้างอิงข้อมูล หรืออาจจะเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญมีภาระหน้าที่เต็มล้นจนไม่มีเวลาเพียงพอกับการค้นคว้าวิจัย เพราะมีการกิจบริการผู้ป่วยที่นับวันจะเพิ่มจำนวนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิทรา ศรีคงแก้ว (2549) และกอบกุล สุวลักษณ์ (2547) พบว่า สารสนเทศเฉพาะสาขามีน้อย ไม่เพียงพอ และไม่มีสารสนเทศตรงกับความต้องการ อาจเป็นเพราะเอกสารภาษาไทยมีน้อย อาจารย์ และนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เอกสารที่เป็นภาษาไทย ในการประกอบการเรียน และการทำรายงาน

ปัญหาในการเลือกและการประเมินสารสนเทศ มีหลักเกณฑ์ต่างๆ แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดสารสนเทศที่เลือก จึงทำให้ผู้ใช้บริการสารสนเทศสับสน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งยากต่อการควบคุมคุณภาพ และตรวจสอบ ผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับงานวิจัยของ ญาณภา อินพรหม (2551) พบว่าทรัพยากรห้องสมุดมีความน่าเชื่อถือมากกว่าสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และวิธีการประเมินสารสนเทศจากความน่าเชื่อถือของผู้จัดทำสารสนเทศ ความทันสมัยของสารสนเทศและภาษาของสารสนเทศ

ส่วนประเด็นที่แหล่งสารสนเทศที่ไม่ดีพิมพ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ซีดี-รอม วัสดุย่อส่วน

เป็นต้น มีไม่เพียงพอกับความต้องการนั้น อาจจะเนื่องมาจากการทดลองทางวิทยาศาสตร์นั้นต้องเป็นเหตุ เป็นผลจริง จึงเป็นสิ่งที่ยากในการผลิตและราคาแพง จึงเหมาะสมที่จะอยู่ในห้องทดลองมากกว่าที่จะมาอยู่ในห้องสมุด

การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้บริการค้นหาจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) เช่น การจัดอบรมปฏิบัติการ สร้างคู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด บ่อยครั้งที่ผู้ใช้บริการค้นพบสารสนเทศที่ต้องการแต่ไม่ทราบว่าสารสนเทศจัดเก็บไว้ที่ใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกอบกุล สุวลักษณ์ (2547) พบว่า นักศึกษาไม่เข้าใจวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC) ไม่ทราบว่าสารสนเทศที่ต้องการจัดเก็บไว้ที่ใด และไม่เข้าใจระบบการจัดเก็บสารสนเทศ

ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาและใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น พบว่าเวลาเปิด-ปิดบริการของห้องสมุดไม่สอดคล้องกับผู้ใช้บริการ เพราะอาจารย์และนักศึกษาต้องออกไปปฏิบัติการณ์ในโรงพยาบาล เวลาเรียนต่อเนื่องจากหาเวลาเข้าห้องสมุดไม่ได้ แต่พอมีเวลาก็พบว่าห้องสมุดปิดบริการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Paula Younger (2010) พบว่าห้องสมุดควรมีความพร้อมในการให้บริการ โดยเฉพาะกับผู้ใช้บริการที่ต้องปฏิบัติหน้าที่กับชุมชนมากกว่าอยู่ในโรงพยาบาล ฉะนั้นบรรณารักษ์ควรตระหนักถึงเงื่อนไขของเวลาผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการแพทย์และพยาบาลที่ต้องอยู่ในชั่วโมงปฏิบัติงาน ไม่สามารถเข้าใช้บริการสืบค้นเพื่อการวิจัยได้ อาจหาแนวทางด้วยการจัดประชุมพบปะกันระหว่างผู้ใช้บริการและบรรณารักษ์ เพื่อสำรวจเวลาที่เหมาะสมในการเปิด-ปิดบริการ เพื่อการพัฒนาการบริการของห้องสมุดและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้ง

ผู้ปฏิบัติการและผู้ให้บริการห้องสมุด ถ้าจะให้ป็น
รูปธรรมเชิงรุกในการบริการควรมีห้องสมุดโมบาย
ในหอพักนักศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดคณะพยาบาล ศาสตร์มิชชั่น

1. ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น
ควรแนะนำหรืออบรมทักษะการคัดเลือกและ
ประเมินสารสนเทศก่อนการนำข้อมูลไปใช้ เช่น
การรวบรวมแหล่งสารสนเทศด้านการแพทย์
การพยาบาล เว็บไซต์สุขภาพที่มีคุณภาพ น่าเชื่อ
ถือ การจัดทำคู่มือแนะนำและสรุปขั้นตอนการใช้
ฐานข้อมูล เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษามีทักษะใน
การสืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
ประหยัดเวลาในการสืบค้น

2. ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น
ควรประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในการจัดซื้อ
และจัดหาสารสนเทศเข้าห้องสมุดเพื่อให้เพียง
พอต่อความต้องการและตรงความต้องการของผู้
ใช้ บรรณารักษ์ควรจัดทำรายการบรรณานุกรม
ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดและแจ้ง
ให้อาจารย์ทราบ สำหรับสารสนเทศอื่นที่จำเป็น
ต้องใช้และหายากควรร่วมกับสถาบันอื่นๆ ที่อยู่
ในเครือข่ายจัดให้มีความร่วมมือการยืม-คืน ระหว่าง
ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะสำหรับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอื่นๆ

ผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับ
พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ซึ่ง
เป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางการบริหาร
จัดการห้องสมุดของคณะพยาบาลศาสตร์ และ
เป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการของ
ห้องสมุด 3 ด้าน คือ 1) ทรัพยากรสารสนเทศ

2) การบริการ 3) บุคลากร ดังนั้นห้องสมุดคณะ
พยาบาลศาสตร์ควรปรับเปลี่ยนการบริการใน
ลักษณะเชิงรุก เช่น การขยายเวลาและสถานที่
การให้บริการตามหอพัก รวบรวมและนำเสนอ
สารสนเทศใหม่ๆ ที่บรรณารักษ์สืบค้นได้ทั้งในรูป
แบบออนไลน์ และไม่ออนไลน์ ตลอดจนการนำ
เทคโนโลยีมาช่วยงานบริการมากขึ้น เพราะ
พฤติกรรมการเข้าถึงสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลง
ไปเนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งใน
ปัจจุบันถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวก
และมีความรวดเร็วในการค้นหาสารสนเทศ
และผู้ให้บริการห้องสมุดควรมีความรู้ ความ
สามารถ และทักษะในการนำข้อมูลสารสนเทศไป
ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การรู้สารสนเทศมีผลกระทบต่อ
พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) ศึกษาคุณภาพของสารสนเทศ
การประเมิน วิเคราะห์สังเคราะห์ อย่างมีหลัก
เกณฑ์ ก่อนการนำข้อมูลมาใช้อ้างอิงเพื่อการศึกษา
และการวิจัย ต้องถูกต้อง ชัดเจน ตรวจสอบได้

เอกสารอ้างอิง

- กอบกุล สุวลักษณ์. (2547). **ความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ**. สงขลา: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ญาณภา อินพรหม. (2551). **พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.(ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 3 มีนาคม 2554. จาก http://library.cmu.ac.th/digital_collection/etheses/
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ. (2544). **สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏ นครปฐม. หน้า 21.
- ศุภชัย อนุวัชพงศ์ และวรรณชนก จันทุม. (2541). **พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อรอุมา สืบกระพัน. (2552). **ความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ วิศวกรบริษัทแอต วานซ์ อินโฟร์เซอริวีส จำกัด (มหาชน) สำนักงานปฏิบัติการส่วนภูมิภาคภาคเหนือ**. เชียงใหม่ : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย (2547). **การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Breeding, M. (2008). **Trends in library automation and digital libraries**. [Electronic version]. Retrieved March 16, 2011. from <http://dltj.org>
- Ellis, D. (1989). "A behavioral approach to information retrieval design". **Journal of Documentation**. 45(3),171-122.
- Ellis,D.,& Haugan, M.(1997). Modeling the information seeking patterns of engineering research scientists in a industrial environment. *Journal of Documentation*, 53(4),p.384-403.

- Godbold, Natalya. (2006). "Beyond information seeking : towards a general model of information behavior". [Electronic version]. **IR Information Research**.11,4 Retrieved March 24 from: <http://informationr.net/>
- Nwagwu, Williams E. (2009). "Information needs and seeking behavior of nurses at the University College Hosptital Ibadan, Nigeria". [Electronic version]. *Afr.J.Lib,Arch & Inf.Sc.* 19,1: p.25-38.
- Online Computer Library Center. (2005). **Perceptions of Libraries and Information Resources**. [Electronic version] Retrieved March 16, 2010 from <http://www.oclc.org/reports/2005perceptions.htm>
- Younger, Paula. (2010). "Internet-based information – seeking behavior amongst doctor and nurses : a short review of the literature." [Electronic version]. **Health Information and Librarian Journal**. 27: p.2-10.
- Wilson, T.D. (1999). " On user studies and information needs". **Journal of Document**. 37(1),p.3-15.
- Wilson, T.D. (2005). "Evolution in information behavior modeling: Wilson's model". In K.E. Fisher, S.Erdelez&L.McKechine(Eds.),**Theories of information behavior**. (p.32-33). Medford,N.J: Information today, Inc.

